

БЪЛГАРСКА
НАРОДНА БАНКА

БЪЛГАРСКА
НАРОДНА БАНКА

№ PD 22 - 1086 / 06.06.2011 г.
София, пл. „Княз Александър I“ № 1

ПРАВИЛА И ПРОЦЕДУРИ

ЗА РАБОТА НА СИСТЕМАТА ЗА БРУТЕН СЕТЪЛМЕНТ
В РЕАЛНО ВРЕМЕ
RINGS

Версия 4.0 от юни 2011 г.

Тези правила имат валидност единствено във версията, официално разпространявана от
БНБ.

Правилата, части от тях или начинът на тяхното оформяне не могат да бъдат
използвани за разработка на системи, свързани с плащания, които са извън регулирането на
БНБ или на подобни документи без писменото съгласие на БНБ.

Съдържание

1. Общи положения.....	4
1.1. Предназначение.....	4
1.2. Предмет на регулиране.....	4
1.3. Задължително приложение.....	4
1.4. Основание за разработка и издаване на документа.....	5
1.5. Връзка с други нормативни документи.....	5
1.6. Получаване на допълнителни копия, справки и уведомяване.....	5
1.7. Утвърждаване и изменения.....	6
1.8. Дефиниции.....	6
2. Основни принципи на функциониране на RINGS.....	9
3. Роля и отговорност на БНБ за функционирането на RINGS.....	9
3.1. Роля и отговорност на БНБ при организиране, регулиране и контролиране на RINGS.....	9
3.2. Роля и отговорност на БНБ при опериране, поддържане и администриране на RINGS.....	10
4. Участие в RINGS.....	11
4.1. Участници в RINGS.....	11
4.2. Условия за участие в RINGS.....	11
4.3. Ред и условия при включване на нов участник в RINGS.....	12
4.4. Ред и условия за изключване и временно ограничаване в RINGS.....	15
4.5. Изисквания към участниците и системните оператори в RINGS.....	16
5. Платежни системи и системи за сетълмент на ценни книжа с достъп до RINGS.....	19
5.1. Ред и условия за включване и изключване на платежна система или на система за сетълмент на ценни книжа в RINGS.....	19
5.2. График на системния ден и изпълнение на заявки за сетълмент, подадени от системните оператори в RINGS.....	19
6. Плащания чрез RINGS.....	19
6.1. Общи положения.....	19
6.2. Приоритети.....	20
6.3. Чакащи плащания.....	21
6.4. Системен ден на RINGS.....	22
6.5. Ценова политика.....	22

7. Платежен поток и формат на нарежданията за превод и заявките за сетълмент в RINGS	22
7.1. Общи положения	22
7.2. Схема на платежния поток и формат на нарежданията за превод и заявките за сетълмент.....	23
8. Сетълмент и неотменимост на нареждания за превод в RINGS	26
8.1. Общи положения	26
8.2. Изпълнение на нареждания за превод, инициирани от участници в RINGS	26
8.3. Изпълнение на заявки за сетълмент, инициирани от системни оператори	29
8.4. Приемане и изпълнение на заявки за сетълмент, инициирани от системните оператори на хартиен или електронен носител.	31
9. Управление на ликвидността и оперативна информация, предоставяна от RINGS.....	31
9.1. Осигуряване на ликвидност	31
9.2. Управление на опашки от чакащи плащания в RINGS и SWIFT	31
9.3. Процедури в банката-платец при отхвърлени нареждания за превод	33
9.4. Оперативна информация, предоставяна от RINGS.....	33
9.5. Резерви и лимити.....	35
10. Комуникационни проблеми и извънредни ситуации	35
10.1. Процедури при комуникационни проблеми	35
10.2. Възникване на извънредна ситуация.....	36
10.3. Прехвърляне на работата на RINGS върху резервна система	37
10.4. Уведомление за възникване на технически проблем	37
11. Help desk.....	37
11.1. Услугата „Help desk” на RINGS.....	37
11.2. Отговорности на БНБ във връзка с услугата „Help desk” на RINGS	38
12. Архивиране на информацията	38

1. Общи положения

1.1. Предназначение

Тези правила и процедури на платежната система за брутен сетълмент в реално време RINGS (Real-time Interbank Gross Settlement System - RINGS) са предназначени за БНБ, банките и системните оператори, на които агент по сетълмента е БНБ (наричани по-долу оператори).

1.2. Предмет на регулиране

Тези правила и процедури регламентират реда, по който се извършва сетълмент на плащания в лева чрез RINGS.

1.3. Задължително приложение

Тези правила и процедури са задължителни за прилагане от БНБ, банките и системните оператори при осъществяване на плащания чрез RINGS.

Неразделна част от тези Правила и процедури са следните документи:

Приложение № 1 – “График на системния ден на RINGS”;

Приложение № 2 – “Тарифа на RINGS”;

Приложение № 3 – “Искане за сертифициране за участие/достъп до RINGS”;

Приложение № 4 – “Съответствие между стандартните български първични платежни документи и формата на SWIFT съобщенията, използвани в системата RINGS (mapping)”;

Приложение № 5 – “Изисквания към участниците за представяне на платежно нареждане на хартиен носител в БНБ”;

Приложение № 6 – “Искане за оттегляне на нареждане за превод в RINGS”;

Приложение № 7 – “Уведомление за възникване на технически проблем”;

Приложение № 8 – “Искане за провеждане на тестове в RINGS”;

Приложение № 9 – “Списък на SWIFT съобщения използвани в RINGS”;

Приложение № 10 – “Генерирани от RINGS кодове за грешка”.

1.4. Основание за разработка и издаване на документа

Тези правила и процедури са разработени в съответствие с изискванията на раздел IV „Платежна система за брутен сетълмент в реално време” от глава шеста „Платежни системи” на Закона за платежните услуги и платежните системи (ЗПУПС) и на глава пета “Сетълмент в БНБ” от Наредба № 3 на БНБ от 2009 г. за условията и реда за изпълнение на платежни операции и за използване на платежни инструменти (Наредба № 3 на БНБ от 2009 г.).

1.5. Връзка с други нормативни документи

Тези правила и процедури се прилагат във връзка с:

- Закон за Българската народна банка;
- Закон за кредитните институции;
- Наредба № 5 на Министерство на финансите и БНБ за реда и условията за придобиване, регистриране, изплащане и търговия с държавни ценни книжа;
- Наредба № 6 на БНБ за кредитиране на банки в левове срещу обезпечение;
- Наредба № 11 на БНБ за управлението и надзора върху ликвидността на банките;
- Наредба № 13 на БНБ от 2009 г. за прилагането на международен номер на банкова сметка и за банковите кодове;
- Наредба № 16 на БНБ от 2009 г. за лицензиране на платежните институции, дружествата за електронни пари и операторите на платежни системи;
- Наредба № 19 на Министерство на финансите и БНБ за Централния депозитар на ценни книжа;
- Наредба № 21 на БНБ за задължителните минимални резерви, които банките поддържат при БНБ.

1.6. Получаване на допълнителни копия, справки и уведомяване

Документът е достъпен в раздели “Платежна система” и “Правна рамка” на интернет страницата на БНБ на адрес www.bnb.bg.

Информация за тези правила и допълнителни копия могат да бъдат заявени на адрес:

Българска народна банка
София 1000
пл. “Княз Александър I” № 1
Управление “Банково”,
Дирекция “Банкова политика”,
Отдел “Платежни системи”

1.7. Утвърждаване и изменения

Правилата се приемат, изменят и утвърждават от подуправителя, ръководещ управление „Банково” на БНБ. Българската народна банка уведомява участниците и системните оператори в RINGS за направените промени в правилата.

1.8. Дефиниции

По смисъла на настоящите правила:

1.8.1. **Банка** е:

- банка, получила лиценз от БНБ за извършване на банкова дейност;
- клон на банка от трета държава, получил лиценз от БНБ по реда на чл. 17 от Закона за кредитните институции;
- клон на банка от държава членка, извършващ дейност на територията на Република България по реда на чл. 20 и 21 от Закона за кредитните институции.

1.8.2. **Бизнес идентификационен код (BIC)** е уникален код, предоставян от SWIFT на бизнес единица.

1.8.3. **Бъдещ вальор** е бъдеща дата, на която съгласно нареждането за превод следва да бъде извършен сетълментът.

1.8.4. **Вальор в RINGS** е датата, на която е извършен сетълментът на нареждането за превод.

1.8.5. **Гриджлок** е ситуация, която възниква при трансфери на парични суми или ценни книжа, при която невъзможността за изпълнение на някой трансфер (поради недостатъчна наличност за извършване на неговия сетълмент) блокира изпълнението на значителен брой други трансфери, заявени от други участници в сетълмента.

1.8.6. **Затворена потребителска група в RINGS (BGN)** е затворена подгрупа на потребители на SWIFT, за използване на услугата FIN Y-Copy за целите на извършване на сетълмент в RINGS.

1.8.7. **Заявка за сетълмент** е нареждане към RINGS от системен оператор, в предварително определен формат, чрез което се заверяват и/или задължават сметки за сетълмент.

1.8.8. **Ликвиден риск** е рискът насрещната страна (или участник в система за сетълмент) да не може да изпълни свое задължение с пълната сума и в срок. Наличието на ликвиден риск не означава, че насрещната страна е неплатежоспособна, защото задължението може да бъде изпълнено на по-късен етап.

1.8.9. **Момент на въвеждане на нареждане за превод в RINGS** е моментът на дебитиране на сметката за сетълмент на съответния участник.

1.8.10. **Наличност по сметка за сетълмент** е действителният размер на паричните средства, съхранявани по сметката за сетълмент .

1.8.11. **Нареждане за превод към RINGS** е всяко нареждане от участник в системата да предостави на разположение на получателя парична сума чрез записване по сметките за сетълмент на банка или БНБ, или всяко друго нареждане, водещо до поемане или изпълнение на задължение за плащане съгласно правилата на системата RINGS.

1.8.12. **Операционен риск** е рискът от срив в хардуера, софтуера, комуникационното оборудване или човешки грешки, предизвикващи критични за сетълмента обстоятелства.

1.8.13. **Опашка** е подреждане на плащания и задържането им, докато се осигури достатъчна наличност по сметката за сетълмент на банката-платец за тяхното изпълнение.

1.8.14. **Приоритет** е нивото на неотложност за обработка на плащането, заявено от изпращача.

1.8.15. **Потребителска работна станция** е работна станция, чрез която се осъществява наблюдение и управление на плащания, подадени към системата RINGS.

1.8.16. **Разполагаема наличност по сметка за сетълмент** е наличността по сметката за сетълмент, намалена с наложените по нея резерви и блокировки.

1.8.17. **Сетълмент** в RINGS е прехвърляне на парични средства между водени в БНБ сметки за сетълмент с цел изпълнение на нареждания за превод между участниците в RINGS.

1.8.18. **Системен ден** е предварително определен интервал от време, през който се приемат и обработват нареждания за превод и заявки за сетълмент и се извършва сетълмент в RINGS.

1.8.19. **Системен оператор** е субект или субекти, които носят юридическа отговорност за функционирането на платежна система или система за сетълмент на ценни книжа, която извършва сетълмент в RINGS.

1.8.20. **Системен риск** е рискът, при който невъзможността на един участник да изпълни своите задължения в RINGS предизвиква други участници да не могат да изпълнят своите задължения в срок.

1.8.21. **Сметка за сетълмент в RINGS** е сметка при централна банка, използвана за съхраняване на парични средства и за сетълмент по сделки между участници в системата.

1.8.22. **SWIFT FIN Y Copy** е услуга на SWIFT, при която се обменят нареждания за превод между членовете на затворена потребителска група (BGN), като за извършване на сетълмента се копира информация от нареждането и се изпраща към RINGS за извършване на сетълмент.

2. Основни принципи на функциониране на RINGS

Системата за брутен сетълмент в реално време RINGS е платежна система, чрез която се извършва прехвърляне на парични средства между сметките за сетълмент на участниците в нея окончателно, индивидуално (транзакция по транзакция) и в реално време след получаване от системата на нареждане за превод. Сетълментът в RINGS се извършва в левове.

- БНБ е оператор на системата за брутен сетълмент в реално време RINGS.
- RINGS е собственост на БНБ.
- БНБ е агент по сетълмента в RINGS.
- БНБ организира, регулира, контролира, оперира, администрира, поддържа и развива RINGS.
- БНБ осъществява надзор върху системата.

3. Роля и отговорност на БНБ за функционирането на RINGS

3.1. Роля и отговорност на БНБ при организиране, регулиране и контролиране на RINGS

Българската народна банка:

3.1.1. Определя реда за участие в RINGS.

3.1.2. Разработва и издава правилата и процедурите за работа на RINGS и осигурява публичен достъп до тях.

3.1.3. Осъществява надзор за спазването на правилата и процедурите и прилагането на вътрешните правила за работа със системата.

3.1.4. Приема и спазва вътрешни правила за опериране на RINGS, чрез които се гарантира висока степен на защита на системата, надеждност при опериране и конфиденциалност на информацията.

3.1.5. Разработва и приема правила за действие при извънредни ситуации, които да гарантират своевременното изпълнение на дневните обработки на системата при извънредни обстоятелства.

3.1.6. Открива и води сметките за сетълмент, управлява и извършва процеса сетълмент като агент по сетълмента. БНБ контролира достъпа до сметките за сетълмент на участниците на основание на Наредба № 3 на БНБ от 2009 г. и тези правила и процедури.

3.1.7. Поддържа регистър на спесимените на лицата, имащи право да се разпореждат със средствата по сметките за сетълмент, и на оторизираните лица с право на подпис съгласно процедурите за работа в извънредни ситуации на участниците и операторите. Отговорността за актуализиране на спесимените е съответно на участниците и на системните оператори.

3.1.8. Създава механизми за осигуряване на ликвидност, в това число резервен обезпечителен фонд, с цел осигуряване на изпълнението на заявките за сетълмент.

3.1.9. Има право временно да ограничи и да изключи участник в RINGS.

3.1.10. Организира и осигурява извършване на независим одит на RINGS.

3.2. Роля и отговорност на БНБ при опериране, поддържане и администриране на RINGS

Българската народна банка:

3.2.1. Поддържа функционирането на RINGS, като осигурява достъпа на участниците и операторите до системата в съответствие с графика на функциониране на RINGS, с тези правила и процедури и спецификациите на системата. Осигурява резервираност на функционирането на RINGS. Поне веднъж годишно организира ротационен режим на работа на системата.

3.2.2. Осигурява публичен достъп до графика за работа на RINGS.

3.2.3. При извънредна ситуация или непреодолими обстоятелства може да променя графика за работа на RINGS, за което уведомява своевременно участниците и операторите в системата.

3.2.4. Администрира и осигурява равноправен, защитен достъп на участниците и операторите до системата на базата на надеждни механизми за защита на достъпа, автентификация на изпращача на нарежданията за превод/заявки за сетълмент, интегритета и конфиденциалността на постъпващата и съхранявана в RINGS информация.

3.2.5. Осигурява надеждна хардуерна и софтуерна платформа за функциониране на RINGS в защитена комуникационна среда, като осигурява издаването и управлението на необходимите за целта цифрови сертификати. БНБ се ръководи от европейските практики за управление на сигурността на системата RINGS.

3.2.6. Уведомява предварително всички участници и оператори в RINGS при извършване на промени във функционирането на системата, като осигурява необходимото време за подготовка и тестване на техните системи за връзка с RINGS.

3.2.7. Осигурява постоянна среда за провеждане на тестове при включване на нов участник или оператор в RINGS, при извършване на промени в системата и по тяхно искане.

3.2.8. Осигурява развитието на RINGS при спазване на основните принципи за системно важни платежни системи на Комитета по платежни системи на Банката за международен сетълмент, Базел и действащите европейски норми в тази област.

4. Участие в RINGS

4.1. Участници в RINGS са:

- а) Българската народна банка;
- б) банка, получила лиценз от БНБ за извършване на банкова дейност;
- в) клон на банка от трета държава, получил лиценз от БНБ по реда на чл. 17 от Закона за кредитните институции;
- г) клон на банка от държава-членка, извършващ дейност на територията на Република България по реда на чл. 20 и 21 от Закона за кредитните институции;
- д) след съгласие на БНБ за съответствието на определени технически, организационни и финансови условия за участие в системата, банки от държави-членки могат да бъдат участници в RINGS въз основа на сключен с БНБ договор, определящ правата и задълженията им съобразно правилата и процедурите на системата.

4.2. Условия за участие в RINGS

Всеки участник в RINGS трябва да отговаря на изискванията на ЗПУПС, Наредба № 3 на БНБ от 2009 г. и тези правила и процедури, както и да са налице следните условия:

4.2.1. Присвоен Бизнес идентификационен код (BIC).

Всеки участник в RINGS трябва да има присвоен от SWIFT Бизнес идентификационен код (BIC) за обмен на съобщения посредством мрежата на SWIFT.

4.2.2. Сключен договор с БНБ за участие в RINGS.

4.2.3. Платена такса за включване в RINGS.

4.2.4. Сертификат от БНБ за участие в RINGS.

4.2.5. Включване на BIC на участника в затворената потребителска група BGN на SWIFT.

За да изпращат нареждания за превод към RINGS участниците трябва да бъдат включени предварително в затворената потребителска група BGN (Closed User Group) на SWIFT чрез своя BIC. Необходимите за това условия са:

- сключен договор за работа със SWIFT и присвоен бизнес идентификационен код (BIC) по SWIFT;
- наличие на SWIFT CBT (Computer Based Terminal), поддържащ услугата FIN Y Сору;
- одобряване от БНБ на включването в затворената потребителска група BGN.

4.3. Ред и условия при включване на нов участник в RINGS

Включването в RINGS се извършва както следва:

4.3.1. Кандидатът за включване изисква от БНБ, управление “Банково”, условията за участие в RINGS.

4.3.2. БНБ предоставя на кандидата правилата и процедурите на RINGS.

За системните оператори, БНБ предоставя и изискванията си относно свързания интерфейс съгласно техническата документация на RINGS.

4.3.3. Процедура по сертифициране на участник в RINGS.

4.3.3.1. Кандидатът подава до БНБ писмено искане за сертифициране - Приложение № 3 “Искане за сертифициране за участие/достъп до RINGS”.

4.3.3.2. Участникът изготвя вътрешни правила за работа с RINGS и правила за действие в извънредни ситуации.

Българската народна банка извършва преглед и проверка на вътрешните правила на кандидата за съответствието им с изискванията, установени с тези правила и процедури. При установяване на несъвместимост БНБ уведомява за това кандидата, като посочва непълнотите и несъответствията. При промяна на вътрешните правила същите задължително се съгласуват с БНБ.

4.3.3.3. Сертификационни тестове

Преди включването в RINGS, всеки кандидат за участие трябва да отговаря на изисквания, отнасящи се до:

- хардуера, софтуера и комуникационното оборудване;
- техническите средства за защита;
- средствата, осигуряващи надеждност и резервираност на системите при участника;
- квалификацията на обслужващия персонал;

Българската народна банка провежда тестове с кандидата за участие в RINGS по предварително подготвен план, които включват:

- проверка на пълния цикъл на извършване на платежния процес;
- симулиране на ситуации и грешки;
- тестове на SWIFT CBT и потребителската работна станция;
- за системните оператори се включват тестове на интерфейса между оператора и RINGS по предварително предоставен от БНБ план;
- проверка на средствата и организацията на работа, осигуряващи техническата защита на кандидата.

След приключване на тестовете се подписва двустранен протокол между БНБ и кандидата за участие в RINGS, отразяващ резултатите от тестовете.

Тестове се провеждат и при извършване на функционални и технически промени в RINGS, SWIFT, участник или оператор. Заявка за провеждане на тестове се подава съгласно Приложение № 8 – “Искане за провеждане на тестове в RINGS”.

4.3.3.4. Сертификат за участие в RINGS

Българската народна банка издава сертификат за участие в RINGS при:

- Одобрени от БНБ вътрешни правила за работа с RINGS и вътрешни правила за действие в извънредни ситуации;
- Квалифициран и обучен персонал за работа с RINGS;
- Успешно проведени сертификационни тестове.

Сертификатът се подписва от подуправителя, ръководещ Управление „Банково” на БНБ.

4.3.4. Сключване на договор за участие

Кандидатът сключва с БНБ договор за участие до RINGS и заплаща таксата за включване в системата.

Договорът се подписва от подуправителя, ръководещ Управление „Банково” на БНБ.

4.3.5. Заявление за включване в RINGS

Кандидатът подава писмено заявление до БНБ за включване в RINGS и посочва дата за започване на работа в реална среда.

Въз основа на заявлението и с разрешение на подуправителя, ръководещ управление „Банково” на БНБ, БНБ включва кандидата в RINGS и уведомява всички участници, системните оператори в RINGS за името, точния адрес и BIC на новия участник, както и датата, от която същият ще получи пълноправен достъп до системата.

4.3.6. Лица за контакт

Кандидатът трябва да укаже в заявлението за включване в RINGS списък с имената и координатите на поне две лица за контакт (основно и допълнително), които ще отговарят за всяка от следните дейности:

- общо по връзката с RINGS;
- платежните операции и сетълмент;
- техническите, софтуерните и комуникационни средства;
- сигурност;
- връзката със SWIFT.

Едно и също лице може да изпълнява повече от една функция при работа с RINGS.

Българската народна банка вписва лицата за контакт в регистър и при поискване от участник предоставя информация за лицата за контакт на останалите участници. При всяка промяна в списъка с лицата за контакт участниците и системните оператори уведомяват БНБ в най-кратък срок.

4.4. Ред и условия за изключване и временно ограничаване в RINGS

4.4.1. Изключване на участник от RINGS се извършва:

- при отнемане на лиценз за извършване на банкова дейност, при преустановяване на дейността на територията на Република България или при доброволна ликвидация;
- при вливане или сливане между участници в RINGS;
- когато БНБ установи, че участник в RINGS е престанал да отговаря на изискванията за участие в системата или не изпълнява своите задължения;
- за участниците по т. 4.1 “д”, след едномесечно писмено предизвестие от страна на участника, освен ако е договорен различен срок за предизвестие с този участник.

Отдел „Платежни системи” уведомява писмено всички участници и системни оператори за момента на изключване на участника от системата.

При прекратяване на участието в RINGS задълженията за поверителност на информацията остават в сила за срок от 5 години от датата на прекратяването.

4.4.2. Временно ограничаване на участието в RINGS

Когато БНБ установи, че участник в RINGS е престанал да отговаря на изискванията за участие в системата или не изпълнява своите задължения, на основание решение на подуправителя, ръководещ управление “Банково” на БНБ, БНБ може временно да ограничи неговото участие в RINGS. Отдел „Платежни системи” уведомява писмено всички участници в RINGS и системните оператори за наложеното ограничение.

На основание решение на подуправителя, ръководещ управление “Банково” на БНБ, БНБ отменя поставеното ограничение. Отдел „Платежни системи” уведомява писмено всички участници и системни оператори за отмяната на ограничението.

4.4.3. Прекратяване на достъпа до RINGS на платежни системи и системи за сетълмент на ценни книжа се извършва:

- при отнемане на лиценз на системен оператор;
- когато БНБ установи, че системен оператор е престанал да отговаря на изискванията за достъп до RINGS или не изпълнява своите задължения.

Отдел „Платежни системи” уведомява писмено всички участници в RINGS и системните оператори за момента на прекратяване на достъпа до RINGS.

При прекратяване на достъпа до RINGS задълженията за поверителност на информацията остават в сила за срок от 5 години от датата на прекратяването.

4.4.4. Изключване на участник от заявка за сетълмент

На основание решение на подуправителя, ръководещ управление “Банково” на БНБ, БНБ може да изключи участник от заявка за сетълмент при:

- невъзможност за изпълнение на заявка за сетълмент, поради недостатъчна наличност по сметката за сетълмент на участника;
- невъзстановяване на ползвани от участника средства от Резервния обезпечителен фонд;

В тези случаи БНБ връща подадената от оператора заявка за сетълмент и уведомява оператора за изключване на съответната банка от заявката.

Отдел „Платежни системи” уведомява писмено всички участници и системни оператори в RINGS за изключването на участника от заявката за сетълмент.

4.5. Изисквания към участниците и системните оператори в RINGS

4.5.1. Основни задължения:

- Да спазват правилата и процедурите за работа на RINGS и графика на системния ден;

- Да изградят и поддържат в изправност собствените си системи за работа с RINGS;
- Да предоставят в отдел “Платежни системи” актуални спесимени на лицата, имащи право да се разпореждат със средствата по сметката за сетълмент и актуални спесимени на оторизираните лица с право на подпис съгласно процедурите за работа в извънредни ситуации;
- Да участват в организираните от БНБ тестове при въвеждане на промени в системата;
- Да осигуряват квалифициран персонал за работа с RINGS.

4.5.2. Общи изисквания за сигурност и защита

4.5.2.1. Участниците и системните оператори създават процедури за сигурност и защита, включващи организационни (хора и оборудване) и информационни (софтуер) средства при работа с RINGS.

4.5.2.2. Участниците и системните оператори прилагат следните общи изисквания за сигурност и защита:

1) Персонал

Служителите, обслужващи работата с RINGS, трябва да са информирани и обучавани периодично за процедурите за сигурност и защита.

Достъп до информацията и оборудването на системата могат да имат само оторизирани служители.

Служители на външни организации не трябва да имат свободен достъп до отдела, извършващ плащанията през RINGS.

2) Оперативен контрол

Потребителската работна станция на RINGS се намира в помещение с ограничен достъп.

Плащанията се въвеждат от двама или повече служители в съответствие с разделението на техните права и отговорности.

Процедури по установяване на самоличността се прилагат при всички действия между участниците в RINGS.

Всички телефонни разговори между участниците в RINGS и отдел “Платежни системи” се записват.

Отхвърлени поради недостиг на средства, както и отхвърлени и ненаредени на следващия системен ден плащания подлежат на надзор.

Участниците в RINGS са задължени да регистрират нарежданията за превод, като отбелязват времето за тяхното изпращане и получаване.

Участниците поддържат на хартиен и/или магнитен или оптичен носител, без възможност за корекция на данните, пълен списък на плащанията, изпратени и получени през терминалите им.

Списъкът на плащанията се изготвя на хартиен и/или на магнитен или оптичен носител, без възможност за корекция на данните, и се съхранява в два екземпляра на различни места и за срок, не по-кратък от десет години.

4) Одит

Системите на участниците и RINGS трябва да осигуряват възможност за проследяване на всяко платежно нареждане или промяна в базата данни от точката на първоначално въвеждане до приключването на обработката.

Участниците в RINGS осигуряват независим специализиран одит на системите си поне веднъж годишно.

5. Платежни системи и системи за сетълмент на ценни книжа с достъп до RINGS

Платежни системи и системи за сетълмент на ценни книжа, на които БНБ е агент по сетълмента, могат да имат достъп до RINGS за извършване на плащания.

5.1. Ред и условия за включване и изключване на платежна система или на система за сетълмент на ценни книжа в RINGS

Редът и условията за включване и изключване на платежни системи и системи за сетълмент на ценни книжа в RINGS са съгласно описаните в т. 4 от настоящия документ правила за участие в RINGS с изключение на т. 4.1, 4.2.1, 4.2.5, 4.4.1, 4.4.2 и 4.4.4.

5.2. График на системния ден и изпълнение на заявки за сетълмент, подадени от системните оператори в RINGS

5.2.1. RINGS изпълнява заявки за сетълмент подадени от операторите съгласно предварително определен график, определен от БНБ (Приложение № 1).

5.2.2. Сетълментът на заявките се извършва в RINGS чрез дебитиране и/или кредитиране на сметките за сетълмент на участниците, само при наличие на достатъчна наличност по сметките за сетълмент на всички участници с дебитни позиции.

5.2.3. Заявките за сетълмент, подадени от операторите се изпълняват в RINGS с приоритет “системен” съгласно тези правила.

6. Плащания чрез RINGS

6.1. Общи положения

6.1.1. RINGS приема и обработва само нареждания за кредитен превод и заявки за сетълмент. Всяко отправено до RINGS нареждане за превод или заявка за сетълмент носи референтен номер, който го идентифицира еднозначно.

6.1.2. RINGS обработва плащания, подадени от участници и системни оператори, за които БНБ е агент по сетълмента.

6.1.3. RINGS обработва само плащания в лева.

6.1.4. В RINGS няма ограничение в размера на плащанията.

6.1.5. Плащания, извършвани задължително през RINGS:

- а) всички плащания, по които първоначален инициатор и краен получател са участници в RINGS със сметки за сетълмент при БНБ;
- б) плащания, инициирани от платежни системи и системи за сетълмент на ценни книжа, чийто агент по сетълмента е БНБ;
- в) плащания на клиенти на банки за суми, равни на или над 100 000 лв.;

6.1.6. През RINGS могат да се извършват и плащания на клиенти на банки без ограничение в размера, инициирани към системата по желание на клиента.

6.1.7. През RINGS могат да се извършват и плащания по сметки в RINGS на участниците в електронната система за регистриране и обслужване на търговията с ДЦК (ЕСПОТ), извън лицата по т. 4.1. Тези сметки са различни от сметките за сетълмент на участниците в RINGS и могат да се използват само за плащания по сделки с държавни ценни книжа.

6.1.8. Основание за извършване на сетълмент е подадено в RINGS нареждане за превод или заявка за сетълмент.

6.1.9. Плащанията се изпълняват от RINGS незабавно, когато по сметката за сетълмент на платеща има достатъчно разполагаема наличност.

6.1.10. Нареждане за превод или заявка за сетълмент не могат да бъдат оттеглени от RINGS, след като сетълментът вече е извършен.

6.1.11. Нареждане за превод може да бъде оттеглено въз основа на писмено искане от участника-наредител на плащането, съгласно Приложение № 6, само ако не е извършен сетълмент и има сериозни основания то да бъде отменено (напр. неправилно съставено нареждане за превод, което прави невъзможен сетълмента на останалите плащания в опашка). Искането за оттегляне се изпълнява от БНБ при условие, че има достатъчно време за анулиране на плащането.

6.1.12. Заявка за сетълмент може да бъде анулирана от БНБ въз основа на писмено искане от оператора, ако има сериозни основания за това и само със съгласието на подуправителя, ръководещ управление „Банково” на БНБ.

6.2. Приоритети

RINGS обслужва три нива на приоритети за изпълнение на плащания:

6.2.1. “Нормален” приоритет, който се задава от участниците в RINGS на инициираните от тях нареждания за превод. Системата обработва с “нормален”

приоритет всяко нареждане за превод, в което участникът не е посочил изрично друг приоритет.

6.2.2. “Бърз” приоритет, който се задава от участниците в RINGS. Нарежданията за превод с такъв приоритет се изпълняват преди нарежданията за превод с “нормален” приоритет. С този приоритет се изпълняват всички плащания от участник в RINGS към БНБ.

6.2.3. “Системен” приоритет, който се присвоява на плащанията инициирани от БНБ по съдебни разпореждания, по възстановяване на ползваните средства от резервния обезпечителен фонд и други служебни вземания от сметките за сетълмент на участниците в RINGS.

Заявките за сетълмент, инициирани от системните оператори се изпълняват със системен приоритет, определен от БНБ в качеството ѝ на агент по сетълмента. Плащанията със системен приоритет, инициирани от БНБ се изпълняват преди заявките за сетълмент, подадени от операторите. Плащания, на които е присвоен системен приоритет се изпълняват преди всички нареждания за превод с “нормален” и “бърз” приоритет.

6.3. Чакащи плащания

При недостатъчна разполагаема наличност по сметката за сетълмент на платеца плащането се подрежда в опашка при спазване на принципа FIFO (First In First Out) в рамките на присвоения приоритет. Всеки участник може да променя приоритета на инициираните от него чакащи плащания. При изпълнение на плащания в опашка системата спазва принципа FIFO в рамките на всеки приоритет. В края на системния ден всички чакащи към момента плащания с нормален и спешен приоритет се отхвърлят автоматично от RINGS.

6.4. Системен ден на RINGS

- 6.4.1. Системата работи по график, определен от БНБ. Описание на графика на системния ден е представено в Приложение №1.
- 6.4.2. Българската народна банка извършва сетълмент на плащанията в лева в рамките на системния ден. Системен ден е всеки работен ден в интервала от 8.00 до 17.30 ч.
- 6.4.3. Българската народна банка може да извършва промяна на графика по всяко време, като уведомява своевременно участниците и системните оператори в RINGS.

6.5. Ценова политика

- 6.5.1. Предоставяните чрез RINGS услуги се заплащат по тарифа, утвърдена от УС на БНБ - Приложение № 2 “Тарифа на RINGS”.
- 6.5.2. Събираните от БНБ такси се формират при съблюдаване на принципа за пълно възстановяване на разходите.
- 6.5.3. Българската народна банка може да променя тарифата и осигурява публичен достъп до нея.

7. Платежен поток и формат на нарежданията за превод и заявките за сетълмент в RINGS

7.1. Общи положения

- 7.1.1. Българската народна банка осигурява приемането, проверката и контрола на валидността на нарежданията за превод и заявките за сетълмент, точното регистриране на извършените счетоводни операции по сметките за сетълмент, извлечения за състоянието на сметките и друга информация, необходима на банките във връзка с тяхното участие в RINGS.
- 7.1.2. Българската народна банка приема за сетълмент само нареждания за превод и заявки за сетълмент, които отговарят на изискванията на тези правила и процедури.
- 7.1.3. За идентификация на участниците в RINGS в нарежданията за превод и заявките за сетълмент се използват техните бизнес идентификационни кодове (BIC).

7.1.4. БНБ не контролира съответствието на името на банката с нейния BIC, указани в нареждания за превод и заявки за сетълмент. Сетълментът на плащането се извършва въз основа на указания BIC.

7.1.5. Българската народна банка дебитира сметката за сетълмент на банката-платец само когато са изпълнени следните условия:

- банката-платец има достатъчно разполагаема наличност по своята сметка за сетълмент;
- има условия за кредитиране на сметката за сетълмент на банката-получател.

7.2. Схема на платежния поток и формат на нарежданията за превод и заявките за сетълмент

7.2.1. Платежен поток и формат на нареждания за превод, подадени от участниците в RINGS.

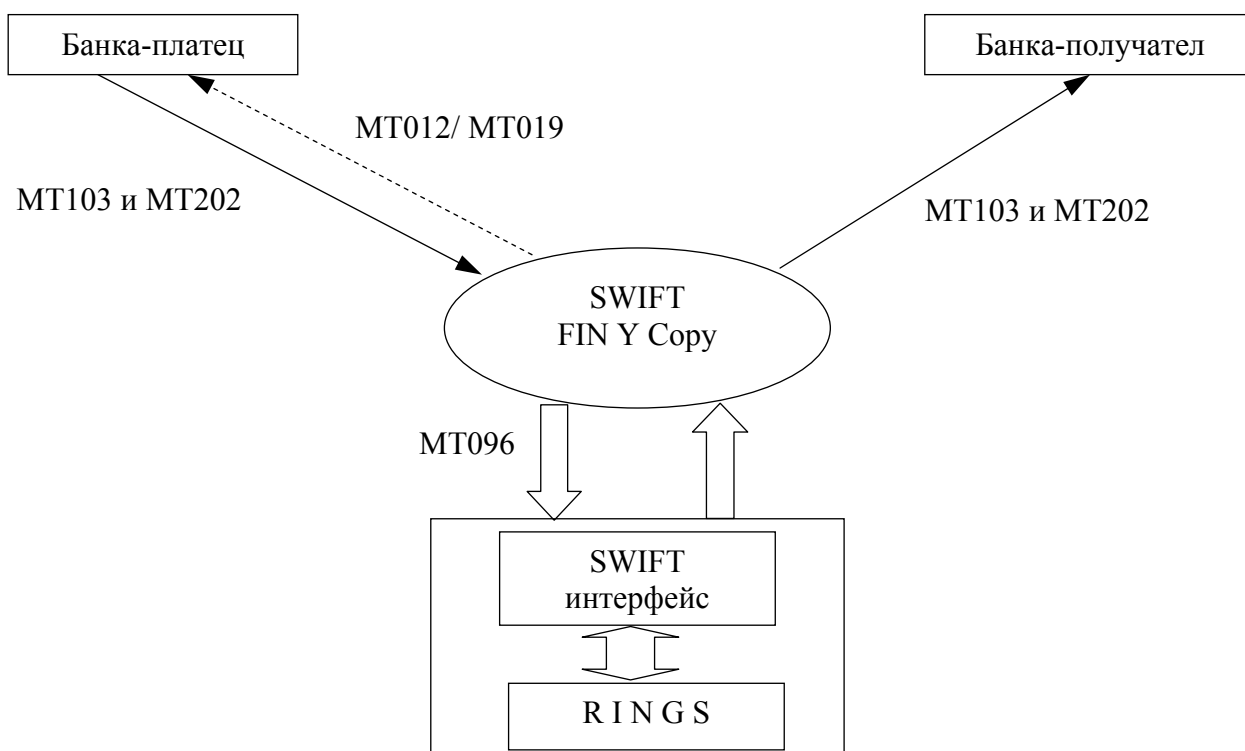
7.2.1.1. Схемата на потока на нарежданията за превод за извършване на сетълмент в RINGS е Y-образна и се осъществява чрез услугата FIN Copy на SWIFT, както следва:

- 1) Банката-платец изпраща посредством SWIFT нареждане за превод (SWIFT съобщение MT103, MT202 до банката-получател) за сетълмент в RINGS.
- 2) SWIFT FIN Copy прихваща съобщението и копира указаната в профила на SWIFT FIN Copy Service част, която изпраща към RINGS като искане за сетълмент (MT 096). Оригиналното съобщение (MT103, MT202) остава в опашка в SWIFT, докато се получи резултатът от RINGS (MT097).
- 3) На базата на информацията в искането за сетълмент (MT096) RINGS извършва сетълмент или отхвърля плащането.
- 4) В зависимост от резултата от сетълмента, RINGS връща отговор на искането за сетълмент към SWIFT FIN Copy или при недостиг на средства поставя искането в опашка от чакащи плащания.
- 5) В зависимост от получения от RINGS отговор за резултата от сетълмента (MT 097), SWIFT FIN Copy изпраща:
 - към банката-получател - оригиналното съобщение (MT103 или MT202) и към банката-платец - съобщение за извършено плащане (MT012), в случай на извършен сетълмент;

- към банката-платец - съобщение за отхвърлено плащане MT019, в случай на отхвърлено плащане.

7.2.1.2. Схемата на потока на нарежданията за превод, подадени от участниците в RINGS е представена на фиг. 1.

Фиг. 1.

7.2.1.3. Структурата и форматът на нарежданията за превод и SWIFT съобщенията са описани детайлно в Приложение № 4 - “Съответствие между стандартните български първични платежни документи и формата на SWIFT съобщенията, използвани в системата RINGS (mapping)” и в документа “Fin Copy Service Description”.

7.2.1.4. Списъкът на SWIFT съобщенията, използвани в RINGS се съдържа в Приложение № 9.

7.2.2. Платежен поток и формат на заявки за сетълмент, подавани от системни оператори.

7.2.2.1. Заявките за сетълмент, резултат от междубанкови клиентски плащания, се съставят и изпращат на база съобщения с формат, съвместим с формата на SWIFT

съобщение MT 298. Всяка заявка за сетълмент дебитираща и кредитираща сметки за сетълмент на участниците в RINGS.

7.2.2.2. Резултатът от сетълмента на заявката се изпраща до системния оператор чрез съобщение с формат, съвместим с формата на SWIFT съобщение MT 298.

7.2.2.3. Резултатът от сетълмента на заявка, подадена от оператор се изпраща до участниците в RINGS чрез SWIFT съобщения MT900/910.

7.2.2.4. Структурата и форматът на заявката за сетълмент, представляваща структурирана последователност от данни, са описани в техническата документация на RINGS.

7.2.3. Обработката на нарежданията за превод, инициирани от БНБ, в ролята на участник в RINGS и на централна банка е базирана върху следните SWIFT съобщения:

7.2.3.1. MT 103 за плащания в полза на клиент на участник в RINGS;

7.2.3.2. MT 202 за плащания в полза на участник в RINGS;

7.2.3.3. MT 204 за операции по дебитиране на сметката за сетълмент на участник;

7.2.3.4. MT 900 (дебитно известие) - RINGS уведомява всеки участник за резултата от сетълмента на нареждания за превод за дебитиране на сметката му за сетълмент от БНБ;

7.2.3.5. MT 205 за операции по кредитиране на сметка за сетълмент на участник;

7.2.3.6. MT 910 (кредитно известие) - RINGS уведомява всеки участник за резултата от сетълмента на нареждания за превод за кредитиране на сметката му за сетълмент от БНБ;

7.2.3.7. Резултатът от изпълнението на нареждания за превод, инициирани от БНБ се изпраща от RINGS до БНБ чрез следните SWIFT съобщения:

- MT 011 за прието за изпълнение от RINGS нареждане за превод;
- MT 019 при неуспешен сетълмент.

7.2.3.8. При грешки в съдържанието на нареждането за превод, инициирано от БНБ, RINGS връща съобщение с формат, съответстващ на SWIFT съобщение MT 298.

7.2.3.9. В началото на системния ден СЕБРА подава в RINGS към банките-участници чрез съобщение MT103 общите суми на плащания от Единната Сметка на Министерството на финансите, одобрени в СЕБРА.

8. Сетълмент и неотменимост на нареждания за превод в RINGS

8.1. Общи положения

8.1.1. RINGS приема нареждания за превод и заявки за сетълмент последователно и извършва сетълмент незабавно, съобразно техния приоритет и графика на системния ден.

8.1.2. Нареждания за превод могат да бъдат отменяни до тяхното въвеждане в RINGS. Нарежданията за превод се считат за въведени в RINGS в момента на дебитиране на сметката за сетълмент на съответния участник.

8.1.3. При недостатъчна наличност по сметката за сетълмент на участник плащането се нарежда в опашка съобразно своя приоритет и време на постъпване.

8.1.4. БНБ може да задава резерви по сметките за сетълмент на участниците с цел обезпечаване сетълмента на заявките, или за изпълнение на други приоритетни плащания.

8.1.5. RINGS приема за изпълнение нареждания за превод и заявки за сетълмент в SWIFT формат. В определени случаи платежни нареждания и заявки за сетълмент могат да се приемат от БНБ за въвеждане в RINGS на хартиен носител.

8.1.6. Участниците подават нареждания за превод към RINGS задължително чрез мрежата на SWIFT.

8.1.7. Системните оператори подават заявки за сетълмент към RINGS чрез специално наети линии.

8.2. Изпълнение на нареждания за превод, инициирани от участници в RINGS

8.2.1. Приемане и изпълнение в RINGS на нареждания за превод, подадени в SWIFT формат.

8.2.1.1. RINGS приема от участниците нареждания за превод, съставени въз основа на:

- клиентски плащания, инициирани чрез съобщения MT 103;
- междубанкови плащания, инициирани чрез съобщения MT 202.

8.2.1.2. За всяко нареждане за превод, прието от участник, RINGS получава следната информация, необходима за сетълмента:

- поле 20 – „Референция на изпращача”;
- поле 32A – „Валъор/Код валута/Сума на плащането”;
- поле 52D – „Банка на наредителя”;
- поле 72 – „Допълнителна информация”.

8.2.1.3. RINGS приема нареждания за превод с валъор датата на системния ден за:

- клиентски плащания, подадени от 8.00 до 16.00 ч.,
- междубанкови плащания, подадени от 8.00 до 17.30 ч. ,
- клиентски плащания за централизация на бюджетни средства с ключова дума /CENTRB/, подадени между 16.00 и 17.30 ч.

Подадените извън този график нареждания се отхвърлят от системата след изтичане на гратисен период от 120 секунди.

8.2.1.4. RINGS приема нареждания за превод с бъдещ валъор, без ограничения във времето на подаване, до 5 работни дни, считано от датата на системния ден, в който са подадени.

8.2.1.5. След като приеме нареждането, RINGS извършва проверка на:

- наличие на полета 20, 32 A, 52 D и 72;
- поле 20 - “референция на изпращача”, която трябва да е уникална в рамките на системния ден;
- поле 32A - “валъор”, който трябва да има стойност, равна на стойността на системния ден или стойност в съответствие с т. 8.2.1.4.
- поле 72 и наличие на ключовите думи /DTYPE/ и /BAEREF/, в съответствие с изискванията на Приложение №4 “Съответствие между

стандартните български първични платежни документи и формата на SWIFT съобщенията, използвани в системата RINGS”(mapping).

При наличие на грешки, нареждането за превод се отхвърля от RINGS. Банката-платец получава SWIFT съобщение (MT 019), в което е указана причината за отхвърлянето.

В Приложение № 10 са описани всички кодове за грешки, генерирани от RINGS.

8.2.1.6. След успешно преминала проверка на валидността на нареждането за превод:

- RINGS извършва сетълмента при достатъчна наличност по сметката за сетълмент на банката-платец.
- При недостатъчна наличност по сметката за сетълмент на банката-платец, плащането се подрежда в опашка и се завършва веднага, след постъпване на достатъчно средства.
- Нарежданията за превод с бъдещ валюр се запазват в RINGS и сетълмента им се извършва в началото на системния ден на посочения валюр, при наличие на достатъчно средства по сметката за сетълмент на банката-платец.

8.2.2. Приемане и изпълнение на платежни нареждания, представени на хартиен носител.

При възникване на непреодолими технически или други проблеми при участник, БНБ приема за ръчно въвеждане в RINGS платежни нареждания, предоставени на хартиен носител за изпълнение в същия системен ден, както следва:

- за клиентски плащания - от 9.00 ч. до 15.15 ч.;
- за междубанкови плащания - от 9.00 ч. до 16.30 ч.;
- за клиентски плащания, свързани с централизация на бюджетни средства - от 9.00 ч. до 16.30 ч.

Участникът представя платежните нареждания на хартиен носител съгласно Приложение № 5 “Изисквания към участниците за представяне на платежно нареждане на хартиен носител в БНБ”.

Платежните нареждания на хартиен носител се представят в БНБ в два екземпляра, съгласно изискванията на Указание 03-2009 „Съставяне на платежни документи”

към Наредба № 3. Върху платежните нареждания следва да бъдат отбелязани дата и час на приемането им в банката и регистрационния номер от информационната й система. В случаите, когато платежните нареждания са подадени от клон на банката-платец, същите се представят като копия, заверени с “Вярно с оригинала”, печат на банката и подпис на лицата, имащи право да се разпореждат със средствата по сметката за сетълмент.

При приемане на платежните нареждания отдел „Платежни системи” при БНБ проверява документите и ако дадено платежно нареждане не отговаря на изискванията за попълване на платежни документи го отказва и го връща на банката-платец като отхвърлено.

Приетите платежни нареждания се обработват, както следва:

- служител на отдел „Платежни системи” отбелязва върху платежното нареждане регистрационния номер на БНБ и часа на регистрирането им.
- отдел „Платежни системи” въвежда платежното нареждане за изпълнение в RINGS от името на банката-платец за изпълнение в рамките на системния ден, в който те са получени.
- В случай че по сметката за сетълмент на банката-платец има достатъчно наличност се извършва сетълмент на плащането. Изпълненото платежно нареждане се удостоверява чрез подпис на оторизиран служител на отдел „Платежни системи”, поставен върху документа, след което вторият екземпляр се връща на банката-платец.
- При недостиг на средства по сметката за сетълмент на банката-платец плащането се поставя в опашка „чака” до момента на постъпване на достатъчно средства за извършване на сетълмента.
- Когато банката-платец не е осигурила достатъчно средства по сметката за сетълмент до края на системния ден, платежното нареждане се отхвърля. Платежното нареждане се маркира като отхвърлено и вторият екземпляр се връща на банката-платец.

8.3. Изпълнение на заявки за сетълмент, инициирани от системни оператори.

8.3.1. Сетълментът на заявките, подадени от операторите се извършва в RINGS по сметките за сетълмент на участниците.

8.3.2. Заявките за сетълмент се изчисляват и съставят по начин, определен в операционните правила на всеки оператор.

8.3.3. Сетълмент на заявките, подадени от оператор се извършва само при наличие на достатъчна наличност по сметките за сетълмент на всички участници, с дебитни позиции.

8.3.4. RINGS изпраща към оператора резултата от сетълмента за всяка заявка.

8.3.5. Данните, които се обменят между даден оператор и RINGS за извършване и получаване на резултата от сетълмента, трябва да бъдат подписани с цифров подпис съгласно стандартите и процедурите, специфицирани в документите, описващи интерфейсите между RINGS и операторите.

8.3.6. При недостиг на средства по сметката(ите) за сетълмент един или повече участници в заявката за сетълмент остава в статус „чака“. RINGS уведомява оператора за статуса на заявката за сетълмент чрез съобщение MT 298. По сметката за сетълмент на всяка банка-платец се блокира сума, равна на съответната дебитна позиция. Блокировките се освобождават и сетълментът се извършва автоматично, когато в рамките на системния ден по сметките на всички участници-платци има достатъчна наличност.

8.3.7. В случаите, когато заявката за сетълмент, формирана чрез преизчисляване на многостранна основа на взаимните задължения на участниците в системата, не може да се изпълни поради недостатъчна наличност по сметката за сетълмент на един или повече участници в RINGS до края на системния ден, се задейства Резервният обезпечителен фонд. Когато предоставените средства от РОФ не са достатъчни за изпълнение на заявката за сетълмент, тя се анулира и RINGS изпраща към оператора съобщение с информация за участника(ците) с недостатъчна наличност. Операторът преизчислява позициите на участниците, като изключва участника(ците) с недостатъчна наличност и подава към RINGS нова заявка за сетълмент. Плащанията на изключения участник се включват в следващата заявка за сетълмент.

Възстановяването на ползваните средства от РОФ става съгласно изискванията на „Правилника за управление и опериране на РОФ“.

8.3.8. RINGS уведомява всеки участник за резултата от сетълмента на плащанията чрез дебитно или кредитно известие.

8.4. Приемане и изпълнение на заявки за сетълмент, инициирани от системните оператори на хартиен или електронен носител.

При възникване на непреодолими технически или други проблеми при системен оператор, БНБ приема заявки за сетълмент, предоставени на хартиен или електронен носител за изпълнение в същия системен ден, до 1 час след определения момент на подаване на заявката за сетълмент по графика на системния ден на RINGS – Приложение № 1.

9. Управление на ликвидността и оперативна информация, предоставяна от RINGS

9.1. Осигуряване на ликвидност

Всеки участник в RINGS е длъжен:

9.1.1. Да уведоми незабавно БНБ в случай на възникване или опасност от възникване на ликвидни затруднения, които могат да доведат до невъзможност да продължи да извършва плащания, както и за предприетите от него мерки за преодоляване на тази невъзможност.

9.1.2. Да осигурява по сметката за сетълмент достатъчно средства за изпълнението на всяко нареждане за превод, подадено към RINGS, включително за изпълнението на задълженията си по заявките за сетълмент.

9.2. Управление на опашки от чакащи плащания в RINGS и SWIFT

9.2.1. При недостатъчна разполагаема наличност по сметката за сетълмент на банката-платец, нарежданията за превод се подреждат в “опашка” в RINGS според техния приоритет и времето на постъпване.

9.2.2. Банката-платец получава уведомление по SWIFT при наличие на опашка от чакащи плащания.

9.2.3. RINGS осигурява възможност на участниците да следят статуса на своите нареждания за превод чрез потребителските си работни станции.

9.2.4. Участникът може да променя приоритет на нареждане, иницирано от него чрез потребителската си работна станция или чрез изпращане на SWIFT съобщение. При промяна на приоритета чрез SWIFT съобщение RINGS връща уведомление до участника за резултата.

9.2.5. В случай, че участник не може да промени приоритета на наредено от него плащане чрез потребителската си работна станция или чрез изпращане на SWIFT съобщение, БНБ може да извърши промяната от негово име.

9.2.6. Оттегляне на нареждания за превод в опашка се допуска само при съществена грешка в подаденото към RINGS нареждане. Оттеглянето се извършва от БНБ въз основа на писмено искане от страна на участника - наредител на плащането, съгласно Приложение № 6 и при условие, че има достатъчно време за изпълнение на анулирането.

9.2.7. Сетълмент на нарежданията за превод, чакащи в опашка, се извършва:

- когато по сметката за сетълмент на банката-платец постъпят достатъчно средства;
- когато промяната на приоритета на плащания в опашката създава условия за това;
- когато задействането на механизма за разрешаване на ситуацията „гридлок” в RINGS е позволило това.

9.2.8. В случай на временна невъзможност RINGS да получи подадените нареждания за превод те се подреждат в опашка в SWIFT. Участниците не могат да управляват тази опашка.

9.2.9. Ситуация „гридлок” и процедури за нейното разрешаване.

Ситуация „гридлок” възниква, когато плащания в RINGS са блокирани поради неправилно или недобро разпределение на ликвидността сред участниците, въпреки наличието на достатъчна ликвидност в системата, за извършване на сетълмент на плащанията. Може да се излезе от ситуация гридлок, ако е налице група от чакащи плащания, които могат да бъдат изпълнени в един и същ момент без никой от участниците в сетълмента да остане с отрицателно салдо.

Механизмът за разрешаване на ситуация „гридлок” се задейства автоматично при наличие на условия за цялостно изпълнение на плащанията в опашките.

9.3. Процедури в банката-платец при отхвърлени нареждания за превод

9.3.1. Отправени към RINGS нареждания, за които поради липса на достатъчно средства по сметката за сетълмент на платца не е извършен сетълмент до края на системния ден, се отхвърлят, като информацията за тях се запазва.

9.3.2. Участник, чието нареждане е отхвърлено от системата поради липса на достатъчно средства е длъжен в началото на следващия системен ден да подаде с текущ валъор до RINGS същото нареждане, носещо съответния му регистрационен номер.

9.3.3. Изискването по предходната точка не се прилага в случаите, когато нареждането за превод е оттеглено с писмено нареждане на участника (съгласно т.6.1.11). В този случай участникът писмено и незабавно уведомява БНБ за причините да не нареди отново отхвърленото нареждане, като прилага удостоверяващи документи.

9.4. Оперативна информация, предоставяна от RINGS

RINGS осигурява на участниците и БНБ възможност за наблюдение в реално време на състоянието на платежния процес, ликвидността и платежните потоци посредством потребителска работна станция или чрез съобщения по SWIFT.

9.4.1. Всеки участник може да наблюдава и прави запитвания чрез своята потребителска работна станция в реално време за:

- състояние на сметката си за сетълмент - информацията включва начално салдо, движение по сметката и крайно салдо към момента;
- списък на чакащи плащания към тази сметка за сетълмент във всеки един момент;
- общата сума на наредените и неизпълнени плащания към неговата сметка за сетълмент от други участници;
- своята позиция в заявките за сетълмент;
- информация за статус на RINGS, както и часовете за преустановяване приемането на нареждания за превод и приключване на системния ден;
- информация за останалите участници, включваща списък на участниците, SWIFT BIC кодовете им, статуса на сметката за сетълмент им и статуса им на участие в системата - “действащ” или “недействащ”;
- отчет за сметка (към момента на начално приключване);

- отчет за сметка (към момента на крайно приключване);
- отчет-извлечение по сметката за сетълмент към крайно приключване;
- отчет за сметка – рекапитулация към крайно приключване;
- отчет за двустранна дневна позиция на банка спрямо всеки от останалите участници в сетълмента към крайно приключване;
- графично представяне на данните за състоянието на сметката за сетълмент, движението по нея и видовете транзакции по обем и стойност;
- отчетите от предходната точка за минал ден, както и да получи архивирани отчети от базата данни.

При писмено искане, участникът в RINGS има възможност да получи допълнителни отчети.

9.4.2. Всеки участник може да отправя запитвания чрез SWIFT за:

- получаване от RINGS на информация за салдото, движението и извлечението, както и за общата сума и детайлното описание на чакащи в опашка плащания по сметката си за сетълмент си към момента на подаване на запитването;
- получаване на информация за старт на системния ден, начално и крайно приключване, както и извлечение за дневното движение по сметката за сетълмент в края на системния ден.

9.4.3. БНБ получава и наблюдава в реално време:

- общата ликвидност на системата;
- състоянието на всяка сметка за сетълмент в системата;
- всяко изпълнено плащане;
- всяко чакащо плащане;
- всяко отхвърлено плащане;
- общия обем на чакащите плащания, наредени от и към дадена сметка за сетълмент;
- информация за вида и статуса на плащането;
- графики и отчети за участниците в сетълмента.

9.5. Резерви и лимити

9.5.1. Резерви

За целите на обезпечаване на платежния процес и изпълнението на други регулативни функции БНБ може в реално време през целия системен ден да задава и променя следните резерви по сметките за сетълмент на участниците в сетълмента:

9.5.1.1. резерв за минимална наличност по сметката за сетълмент във връзка с прилагането на Наредба № 21 на БНБ за задължителните минимални резерви, които банките поддържат при БНБ и за осигуряване на сетълмента на други приоритетни плащания;

9.5.1.2. резервиране на ликвидност с цел обезпечаване на сетълмента на заявките, подавани от операторите. Резервът се освобождава автоматично при настъпване на момента за изпълнение на сетълмента на заявката, за която е зададен.

9.5.2. Лимити

Участниците в RINGS могат да задават и да променят в реално време през системния ден лимити по сметките си за сетълмент. Чрез тези лимити се определя сумата, до която съответният участник в RINGS може да нарежда междубанкови плащания до други участници в RINGS. Не е позволено задаването на двустранен лимит към БНБ.

10. Комуникационни проблеми и извънредни ситуации

10.1. Процедури при комуникационни проблеми

10.1.1. Между участник в RINGS и БНБ или между системен оператор и БНБ:

- При възникването или вероятност от възникване на технически проблем във връзка с изпращането или получаването на нареждания към/от RINGS съответният участник или оператор уведомява незабавно отдел “Платежни системи” в БНБ.
- Уведомлението се предоставя и в писмена форма съгласно Приложение № 7 “Уведомление за възникване на технически проблем”. Този писмен документ е основание за предприемане на действия от страна на БНБ.

- Искане за удължаване на системния ден може да бъде подадено чрез Приложение № 7 “Уведомление за възникване на технически проблем”. В този случай, мотивираното искане за удължаване на системния ден трябва да бъде получено от отдел „Платежни системи” на БНБ поне 30 минути преди съответното (начално или крайно) приключване на системния ден. След разглеждане на мотивите, подуправителят на БНБ, ръководещ управление „Банково” може да одобри искането.
- БНБ уведомява всички участници и оператори за възникналата ситуация чрез съобщение MT999 или e-mail.

10.1.2. Между вътрешните системи в БНБ (SOFI, СДЦК, ЕСПОТ и RINGS):

- При нарушаване на нормалната работоспособност на системите SOFI, СДЦК, ЕСПОТ и/или комуникационната им среда във връзка с изпращането или получаването на нареждания към/от RINGS, съответното звено, отговорно за управлението на тези системи уведомява незабавно отдел “Платежни системи”.
- В този случай се прилагат „Правила и процедури за взаимодействие на звената в БНБ, при нарушаване на нормалната работоспособност на системите RINGS, SOFI, СДЦК, ЕСПОТ и/или комуникационната им среда”.

10.2. Възникване на извънредна ситуация

Извънредна ситуация може да възникне при:

10.2.1. технически проблем във функционирането на RINGS, при участници в RINGS или оператори, който би могъл да доведе до нарушаване на нормалната работа на RINGS за повече от 30 минути;

10.2.2. проблем с функционирането на SWIFT и на услугата FIN Copy на SWIFT, които могат да доведат до операционен риск в RINGS;

10.2.3. удължаване на системния ден на RINGS поради невъзможност на участник да покрие в края на системния ден своите задължения по заявка за сетълмент;

10.2.4. форсмажорни обстоятелства.

10.2.5. В случаите по т. 10.2.1., 10.2.2. и 10.2.3. БНБ се задължава възможно най-бързо да осигури нормалното протичане на платежния процес.

10.3. Прехвърляне на работата на RINGS върху резервна система

При възникване на необходимост БНБ може да прехвърля функционирането на RINGS върху резервна система, като информира за промяната всички участници и оператори. БНБ възстановява работата върху основната система в първия работен ден след отстраняване на проблема.

10.4. Уведомление за възникване на технически проблем

Всеки участник в RINGS или оператор е длъжен незабавно да уведоми БНБ при възникване на комуникационен или друг технически проблем, който може да доведе до операционен риск. Уведомлението се предоставя и в писмена форма, съгласно Приложение № 7 “Уведомление за възникване на технически проблем”. При възникване на такъв риск RINGS осигурява възможност на участниците и операторите за приемане и изпълнение на плащания по определен от БНБ начин.

11. Help desk

БНБ създава и поддържа услугата „Help desk” за получаване и отговор на запитвания от участници и оператори в RINGS и оказване на помощ при възникване на проблеми през системния ден.

При възникване на проблем при работа с RINGS участниците и операторите уведомяват:

Отдел “Платежни системи”

Тел: 9145 761, 9145 762

Факс: 980 10 12, 988 26 96

e-mail: rtgs@bnbank.org

11.1. Услугата „Help desk” на RINGS

Услугата „Help desk” включва:

11.1.1. Регистриране на всички запитвания по проблеми, възникнали при работа с RINGS, като се отбелязва времето на получаване на запитването, детайли по запитването и приблизителното време за решаване на проблема.

11.1.2. Установяване и описание на проблема, като се структурира в следните типове:

- SWIFT;
- Счетоводен;
- Комуникационен;
- Сигурност;
- хардуерен проблем;
- конфигурационни и софтуерен проблем;
- организационен;
- друг вид.

11.1.3. Даване на съвет и оказване на помощ при решаване на проблем. Това включва предлагане на алтернативни подходи и стъпки, които трябва да се предприемат за продължаване на бизнес процеса при участник или оператор.

11.1.4. Анализ на същността на проблема и насочването му за решаване, съобразно нивото на компетентност.

11.1.5. Проследяване на проблема през всички фази на разрешаването му и информиране на участника/оператора за действията по разрешаването му.

11.1.6. Съхраняване на записите за поставени проблеми за период от 12 месеца.

11.2. Отговорности на БНБ във връзка с услугата „Help desk” на RINGS

11.2.1. БНБ осигурява незабавно приемане на всяко запитване по възникнал проблем.

11.2.2. БНБ установява същността и важността на проблема и докладва резултата пред участника/оператора в срок не повече от 60 минути след получаване на запитването.

12. Архивиране на информацията

БНБ осигурява цялостното архивиране на информацията, свързана с обработените (изпълнени и отхвърлени) от RINGS нареждания, както и всички други обменени с участниците съобщения, свързани с платежния процес. Архивираната информация се съхранява за срок от 10 години.

При писмено искане за предоставяне на информация БНБ предоставя хартиени копия срещу заплащане, съгласно Тарифата на RINGS, на:

- банка - за извършените по сметката ѝ за сетълмент плащания;
- клиент на банка - за индивидуални плащания в RINGS с удостоверение от обслужващата банка, че същият е платец или получател по плащането;
- трети лица - в предвидените от закона случаи.